

Cimrmanův plánovaný kanárkářsko-politický holport

Vídeňský rodák Jára Cimrman, národní génius a velký český vlastenec, zasáhl svým působením prakticky do všech oblastí vědeckého, společenského, kulturního, sportovního a dnes již můžeme s jistotou říci i chovatelského života. Věhlasní odborníci z Ústřední odborné komise chovatelů zpěvných kanárů, vedení zkušeným Pražanem doktorem Pavlem Pivoňkou, se několik posledních desítek let usilovně pídili po Cimrmanových stopách na poli politickém. Marně. Všichni si byli zcela neochvějně jisti, že tyto stopy někde budou, nikdo však netušil, kde je přesně hledat.

Vše poodhalila, jak již bývá v našich krajích zvykem, nečekaná náhoda. Zcela záměrně teď nebudu uvádět jména těch, kteří se na vypátrání stop podíleli. Jihočeští chovatelé harckých kanárů, a to učenlivý Martin Kabát, údajný Cimrmanův potomek filozof Adolf Císař a ostřílený táborský bard Miroslav Novák, si totiž výslovně nepřejí být jmenováni, jelikož nechtějí být případnými dotěrnými dotazy rušeni při dalším vědeckém zkoumání. Jakékoliv zmínky o své osobě kategoricky zakázal především již zmiňovaný Adolf Císař, jenžto žije utajen kdesi v hlubokých vitorazských lesích, kde se věnuje bohubilé badatelské a chovatelské činnosti prokládané občasným filozofováním.

Když jistá postarší obyvatelka jihočeských Dražic objevila při generálním předvánočním gruntování na půdě svého starého domku jakési zaprášené letité desky, valný význam tomu nepřikládala. Spolu s dalším harampádím se je chystala na své zahradě spálit. Naštěstí šel kolem nadějný chovatel harckých kanárů Martin Kabát, který si povšiml, že desky jsou označené dvěma velkými písmeny. Tušíte správně. Bylo na nich pečlivě švabachem a černou tuší napsáno JC. Ano, dotyčné desky nepatřily nikomu jinému než největšímu Čechovi Járovi Cimrmanovi. Později se zjistilo, že velikán jezdil do Dražic pro kvalitní řepná semínka.

Otevření desek však Martina Kabáta poněkud zmátlo. Byla v nich totiž uložena velká barevná kresba s vánočním motivem, které vévodil rozšafně sedící harcký kanár čtoucí si jakési noviny. Autorem kresby nebyl nikdo menší než velký Karel Vavřena, chovatel zpěvných kanárů pocházející ze slavného podkrkonošského rodu básníků, sochařů, malířů, vypravěčů, skladatelů, pěvců, herců a spisovatelů. V deskách byl ještě přiložen zažloutlý papírek s nedokončenou větičkou: „Víte vy, co mi můžete...“.

Ani Martin Kabát ani další fundovaní jihočeští znalci a chovatelé harckých kanárů zprvu přesně netušili, co tím chtěl básník říci. Teprve čas a především mravenčí až téměř detektivní pátrání přinesly zasloužené ovoce. Vyšly najevo tyto nečekané a překvapivé souvislosti, které mnohým doslova vyrazily dech.

Na přelomu 19. a 20. století se Jára Cimrman, jenž dal světu harckého kanára, snažil své oblíbené a milé přátele kanárkáře více zviditelnit. Víme zcela přesně, že věnoval mnoho úsilí na jejich zapojení do společenského života. Nadaný spisovatel, neúnavný kritik poměrů v prohnílé Rakousku-Uhersku a nezkrotný bohém Jaroslav Hašek svému příteli Cimrmanovi upřímně radil, aby kanárkáři vstoupili do politiky. Nabízel jim členství ve své nově založené Straně mírného pokroku v mezích zákona. Hašek Cimrmanovi tvrdil, že velmi aktuální je především otázka zrovnoprávnění žen. Navrhoval, aby kanárkáři vedli boj za jejich práva. To se ovšem ani trochu nelíbilo Cimrmanovu kamarádovi Jáchymu Udatnému; ten doma bojoval se svou vlastní nevraživou ženou, která ho držela notně zkrátka a odmítala mu pravidelně vařit teplé večeře. Zmiňovaný Udatný, jsa z domova krajně vyčerpán, dost dobře nechápal, kde by na případný boj za práva žen vzal síly.

Jaroslav Hašek se s Járou Cimrmanem definitivně znesvářili a následně rozešli ve zlém, když Hašek odmítl na zadní straně brožovaného a o Vánocích vydaného volebního programu zveřejnit Vavřenovu kresbu dodanou Járou Cimrmanem. Jako důvod Hašek uvedl, že je na malé české poměry příliš světová. Jak absurdní, vidíte. Poslední kapkou pro Cimrmana bylo to, že na inkriminovanou zadní stranu se nakonec dostala kresba Josefa Lady, na níž byla detailně vykreslena hospodská rvačka. (Kresba byla v pozdějších letech dopracována a dodnes patří k Ladovým nejznámějším

dílům.) Cimrmana patrně nerozlítlo ani tak ukončení slibně se rýsujícího politického vlivu kanárkářů, nýbrž to, že na dotyčné kresbě Lada zobrazil zápasící chovatele harckých kanárů. (Teprve dnes můžeme pochopit poznámku v Mistrově deníku: „Nehodlám se již nadále s Haškem ani Ladou bavit neb přímého jednání nejsou zastánci. Raději zbaběle za zády všeliké přízemní a podvrtné pikle kují.“)

Jedinečně pojatý obrázek s humorně parodickým akcentem namaloval Josef Lada podle barvitého vyprávění hospodského Bedřicha Krušiny z Hrusic. Chovatelé harckých kanárů se údajně pohádali a následně poprali poté, co se vítězi místní soutěže ve zpěvu kanárů, která byla pořádána v hospodě, kanárkáři maďarsko-německo-českého původu Ištvanu Schindelkovi, údajně ztratil jeho nejlepší kanár šampión. Co k tomu říci. Čistě hypoteticky by to samozřejmě možné bylo, protože začátkem 20. století se v Rakousku-Uhersku kanáři ještě nekroužkovali, takže případná záměna či ztráta špičkového dutopěvce by teoreticky byla možná. Kanárkáře však spíše rozezličilo troufalé a křivé obvinění dotyčného planě fantazírujícího Schindelky, jenžto nemaje kloudných důkazů, zle osočoval ostatní. Vypuklou rvačku rozháněl přes hodinu za pomoci několika dobrovolníků hrusický strážník. Kanárkáři byli pokutováni a dostali nařízeno, že příští místní soutěže se mohou účastnit pouze nezaměnitelně označení zpěvní kanáři.

Chovatelé ošetřující si ve rvačce schytné šrámy usilovně přemýšleli, jak to s označením kanárů propříště vyřeší. Jistě vás zajímá, na co přišli. Zhola na nic. Situaci nečekaně rozuzlil až nezbedný synek hostinského Vilém. V nepozorované chvílce totiž jednomu kanárovi na nožičku zlomyslně navlékl jakýsi kovový kroužek. Majitel neplánovaně okroužkovaného kanára brzy pochopil, že kroužek lze kanárovi sundat jen tehdy, pokud dutopěvci zlomí nožičku. Úlek brzy vystřídalo nadšení z toho, že nezbedný Vilém vlastně vyřešil otázku s označováním kanárů. Z tohoto je jasné patrné, že některé velké a zásadní myšlenky vznikly ze zlomyslnosti, nedopatřením nebo omylem.

Dlužno dodat, že příznivci bezesporu největšího Čecha Járy Cimrmana (jenžto nebyl normální, nýbrž geniální) a přátelé harckých kanárů nemusejí zoufat, neb vše, jak s oblibou pravíval náš velikán, se v dobré, popřípadě ve zlé, obrátí. Pozoruhodná kresba, zcela náhodně objevená v Dražicích, bude pečlivě zrestaurována a pravidelně vystavována na slavnostních večerech, při nichž budou vyhlašováni vítězové mezinárodních mistrovských soutěží ve zpěvu harckých kanárů. O první slavnostní odhalení obrazu byl požádán ústecký Karel Vavřena, potomek významného autora této slavné a nečekaně znovuobjevené kresby. Na závěr můžeme, ale také nemusíme, vyjádřit politování nad tím, že kanárkáři spolu s Járrou Cimrmanem nevstoupili do politického života a významně neovlivnili i tuto krajně svéráznou sféru dění. Možná je to věčná škoda. Cimrmanovo heslo „Harcký kanár do každé české rodiny“ se mohlo stát naprostou samozřejmostí...

Varování – uvedená zpráva není určena zavilým odpůrcům Járy Cimrmana. Ti necht' se laskavě drží zavedených teorií o harckém kanárovi.

ELIŠKA STEJSKALOVÁ, ilustrace KAREL VAVŘENA

